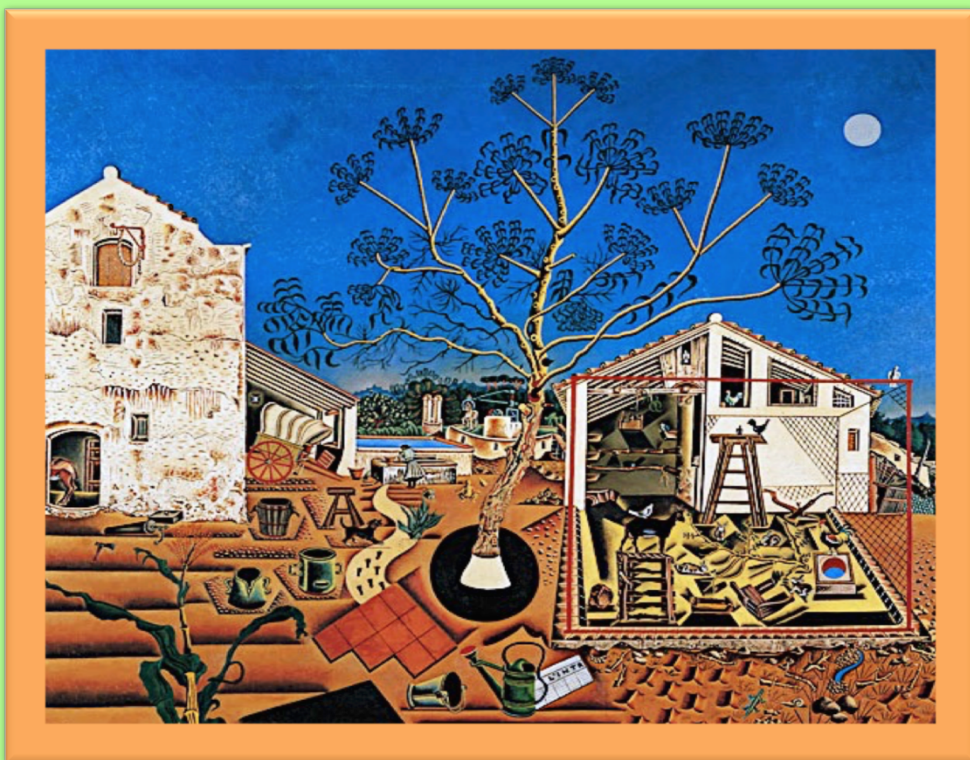




Fem  
unMAS

PROPOSTA DE PLÀSTICA

Rafael Patxot: l'home que estimava la seva terra

Tallers d'Història 2013-2014

Verònica Gutiérrez i Rosa Maria Rourich



Després d'haver vist com era la vida a pagès fa uns cent anys, us presentem diferents propostes de plàstica entorn el tema de la masia:

- 1- Dibuix lliure sobre una masia catalana.
- 2- Dibuixar una masia catalana per dins.
- 3- Fem un mural d'una masia catalana.
- 4- Una masia catalana en 3D
- 5- La vida a pagès abans i ara.
- 6- Conte: Quan jo vivia a pagès fa cent anys.



Façana de Fontanelles,  
Castell d'Aro. Antoni  
Gallardo, 1929.

## 1-DIBUIX LLIURE SOBRE UNA MASIA CATALANA

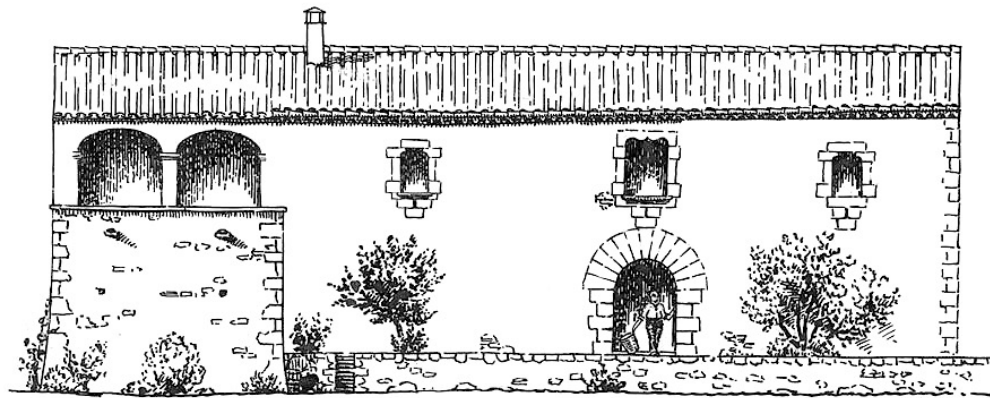
Realitzar un dibuix lliure sobre una masia catalana amb conreus i ramaders.

### Objectius:

Dibuixar de manera lliure

Expressar la seva realitat

Comparar els coneixements del seu entorn pròxim amb els coneixements adquirits.



*FONTANELLES*

*CASTELL d'ARO*

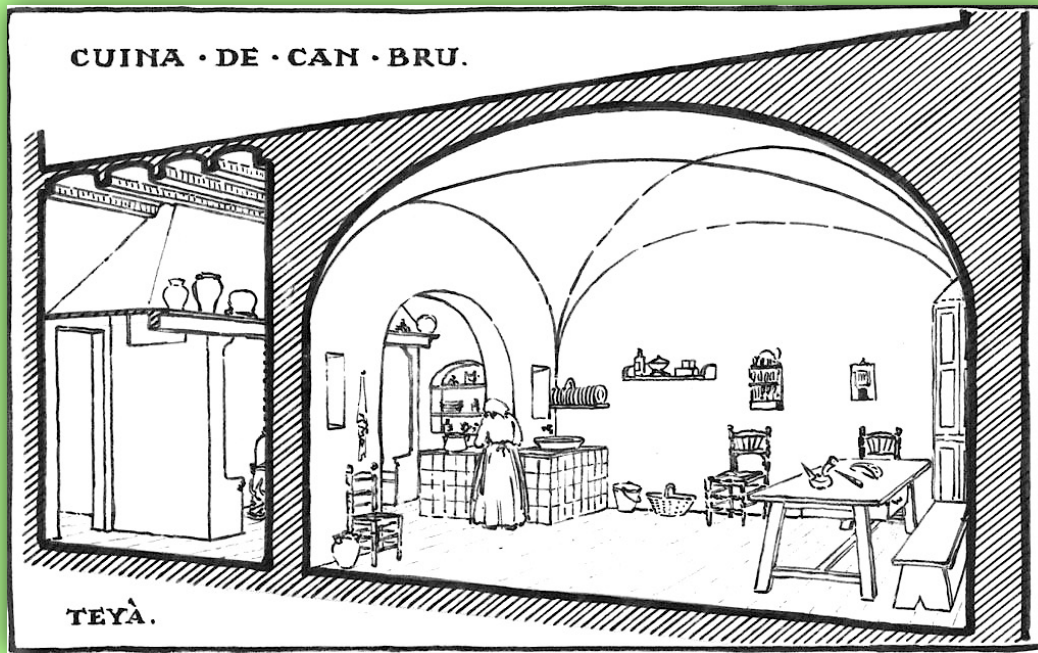
### Metodologia:

Després de l'activitat d'ensenyar les fitxes als nens passem a la part creativa demanant als infants que facin un dibuix d'una masia catalana com ells vulguin.

Activitat ampliada per a infants de P4 i P5: Un cop hagin fet el dibuix els hi demanarem que en facin un de casa seva per veure si hi troben diferències.

### Recursos materials:

Papers i llapis de colors.



## 2- DIBUIXAR UNA MASIA CATALANA PER DINS

Cada infant disposarà d'un foli on hi dibuixarà les parts principals d'una masia catalana.

### Objectius:

Expressar de manera artística els coneixements adquirits.

Representar els elements d'una masia de forma artística.

Esforçar-se per reproduir els elements d'una masia de la forma més fidel possible.



Càntirs de vidre, Seu Episcopal de Vic.

### Metodologia:

Després de l'activitat "On va cada cosa?" els infants poden dibuixar la seva pròpia masia catalana amb totes les seves estances interiors i exteriors: dormitoris, cuina, menjador, lavabo, hort, zona de ramaderia, pou, etc.

Amb aquesta activitat podrem veure si els nens han entès correctament l'explicació de l'activitat anterior, els ajudem a construir el seu pensament lògic i a estructurar-lo.

Activitat ampliada: amb nens de P5 podem fer l'activitat amb un grau més de dificultat demanant als infants que afegixin més objectes i demanar un dibuix més laboriós.

### Recursos materials:

Papers, llapis i colors.



Vista parcial de Can Puigagut amb paller i homes treballant a l'era. Tagamanent, Vallès Occidental. Joan Estordi, entre 1921 i 1936.

### 3- FEM UN MURAL D'UNA MASIA CATALANA

Aquesta activitat consisteix en realitzar un mural on hi dibuixarem una masia catalana amb tots els seus elements. Aquest mural romandrà exposat a classe o al passadís.

#### Objectius:

Treballar en equip realitzant el mural.

Respectar el torn dels companys quan treballen el mural.

Crear un element comú per a tota la classe.

Fomentar la participació activa de tots els infants.



Menjador d'una masia amb la família asseguda a taula i un gos.  
Sant Feliu de Codines (Vall. Occ)  
Autor: Fontanet, ca. 1933.

### Metodologia:

Un cop explicades les parts d'una masia i assenyalat quines coses són essencials dins una masia, demanarem als nens que facin un mural tots junts amb l'ajuda del mestre.

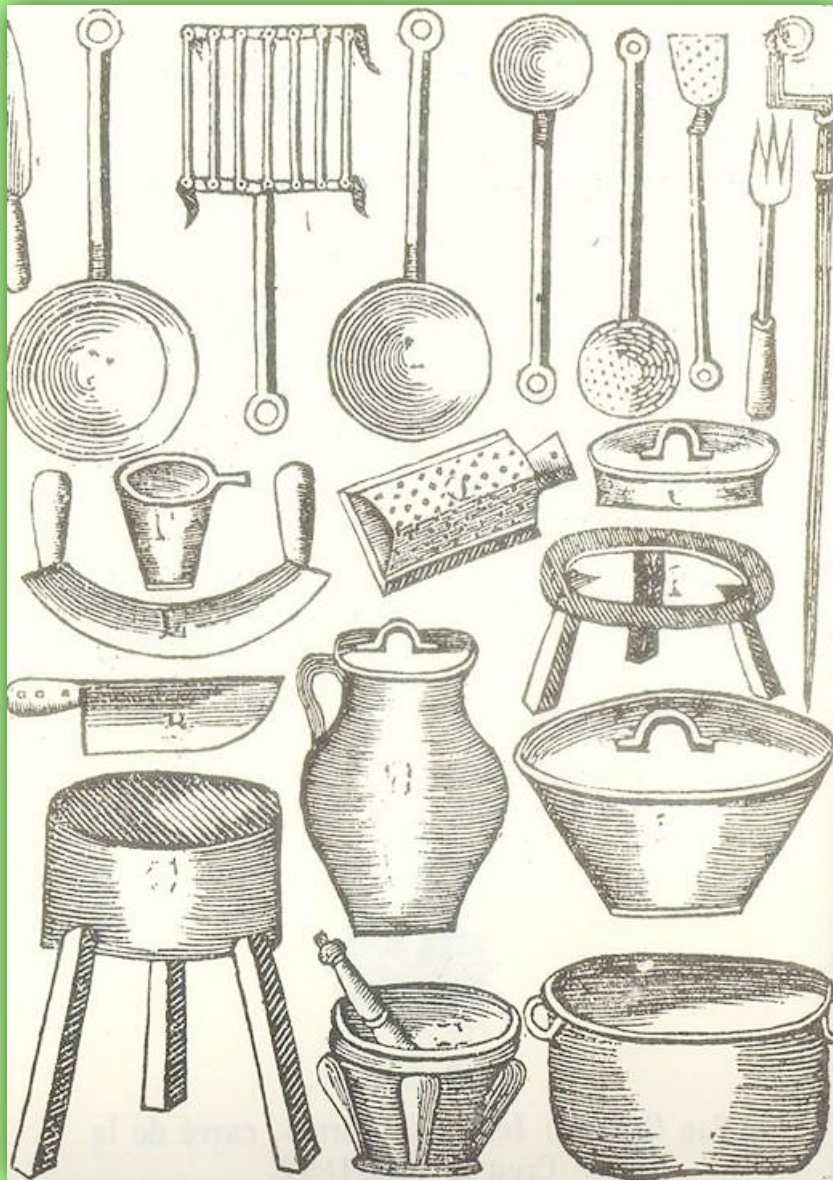
El mural consistirà en una masia catalana amb un fons de conreu i muntanyes on els nens hauran de dibuixar les estances interiors de la masia, els animals que hi trobem a una masia, un hort amb enciams o tomàquets, etc.



Home podant un arbre fruiter a Sant Feliu de Guíxols.

La part del mural que correspon a la masia anirà reforçada amb un cartró dividit en dues seccions: una per reforçar la part del darrera de la masia i una altra per fer de façana de la masia. D'aquesta manera obtenim una perspectiva doble de la masia. El cartró que farà de façana portarà uns forats que farà l'educador per fer de finestres i porta d'entrada a la masia. Això farà més real el dibuix.

Tant la part de la masia com la zona de conreu les farem amb tècniques plàstiques específiques per donar textura i relleu al mural i per tant fer-lo més real.



## Recursos materials:

Paper d'embalar

Pintures

Colors

Folis blancs

Cola de barra

Guixos de colors

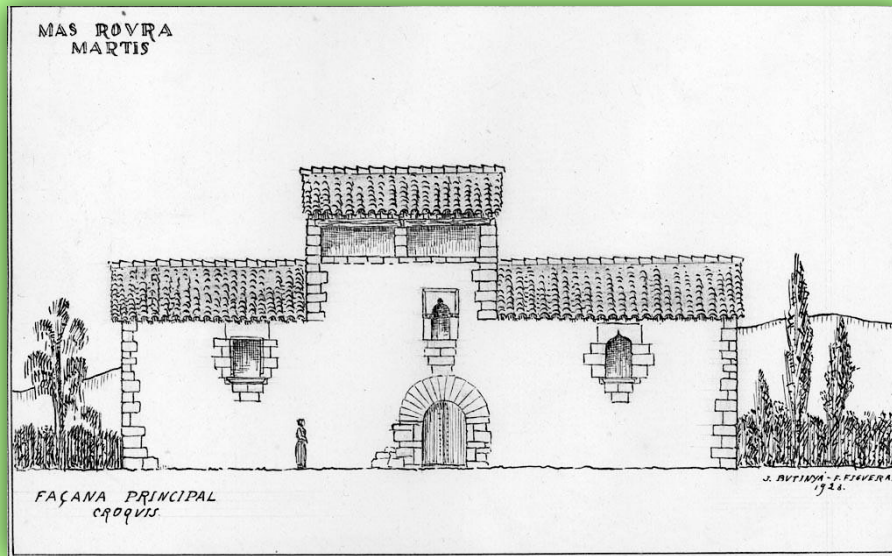
Esponges per pintar

Cotons per fer textures

Paper "pinotxo" de colors

Cartró per la base i façana  
de la masia catalana

Talls de roba per fer  
cortines a les finestres i  
roba als personatges que  
hi dibuixem



## 4- MASIA CATALANA EN 3D

Activitat dirigida a infants de primària. Realització d'una masia catalana amb cartolines en 3D.

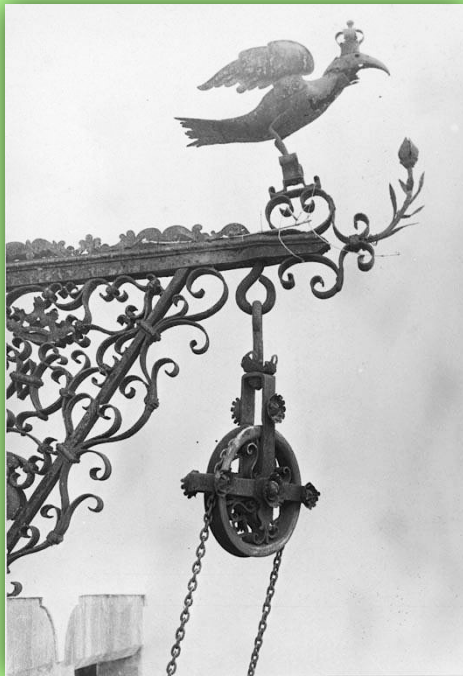
### Objectius:

Construir una masia catalana en 3D amb cartolines i cartró.

Dominar el traç i la coordinació manual

Adquirir noves tècniques plàstiques

Perfeccionar les tècniques plàstiques noves



Detall de la corriola d'un  
pou de ferro forjat.

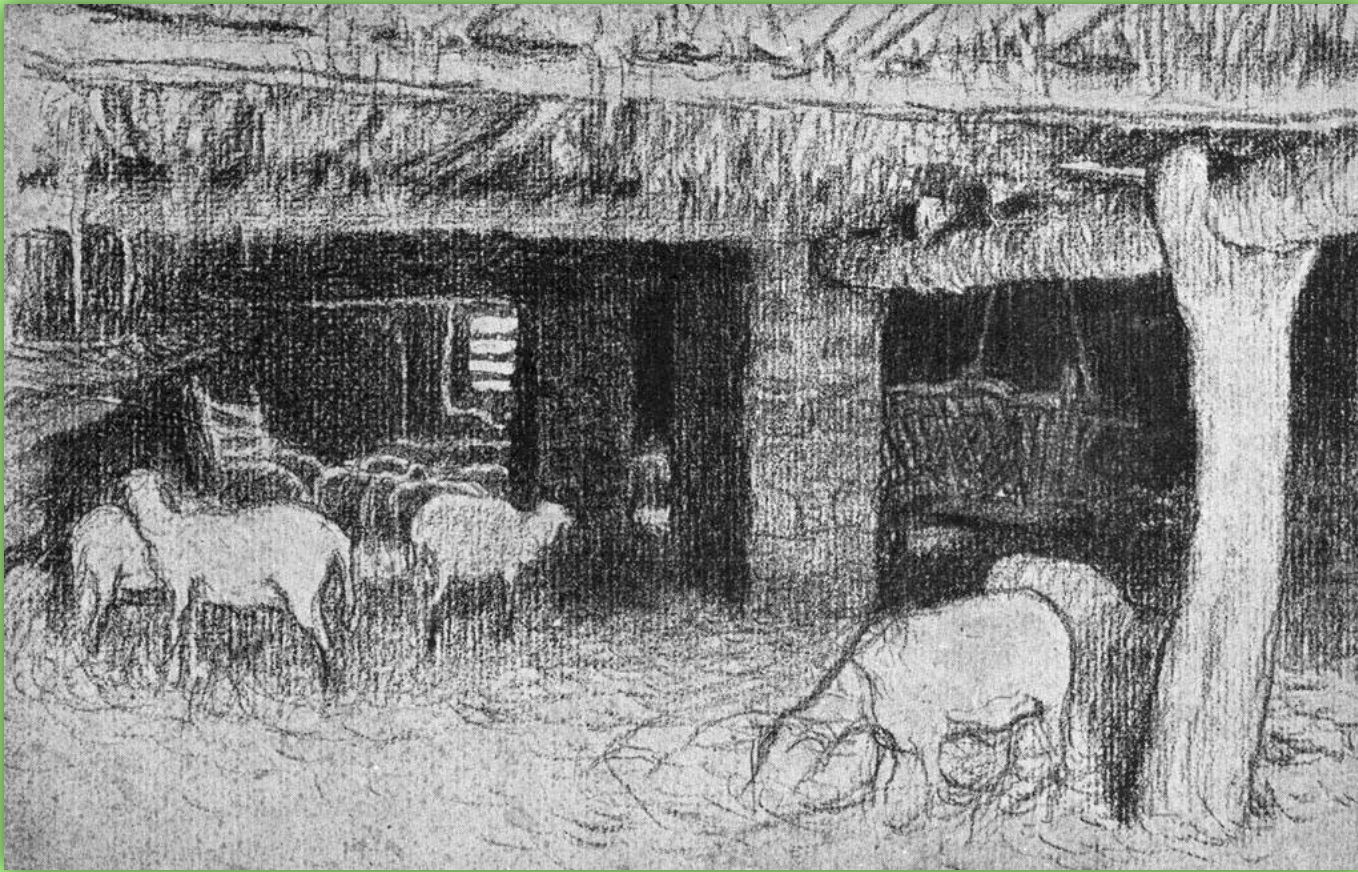
### Metodologia:

Aquesta activitat requerirà força ajuda de l'educador/a ja que té un grau de dificultat una mica elevat.

Disposarem un cartró gruixut com a base per a la masia i els voltants de la casa. Amb una cartolina prèviament preparada amb les línies per retallar, els infants faran els retalls necessaris que indiqui l'educador/a. Després de retallar pintaran el cartró de verd o marró però hauran de representar un hort i una bassa d'aigua o semblant. Un cop el cartró sigui sec començaran a muntar la masia amb les cartolines retallades. El muntatge el realitzaran amb l'ajuda de l'adult que els donarà les pautes adients.

Finalment quedarà una masia catalana amb un hort de cultiu i una bassa o animals que els infants podran dur a casa.

Aquesta activitat només es realitzarà després de fer totes les activitats referents a l'estudi de la masia catalana que va realitzar Rafael Patxot.



Corral de Bella  
Briga,  
Camprodon.  
Dibuix de  
Dionís  
Baixeras. Entre  
1890 i 1936.

Recursos materials:  
Cartró per a la base  
Cartolines de colors  
Pintures

## 5- LA VIDA A PAGÈS ABANS I ARA

Es tracta de fer un estudi comparatiu de com era i com és ara la vida en un mas.

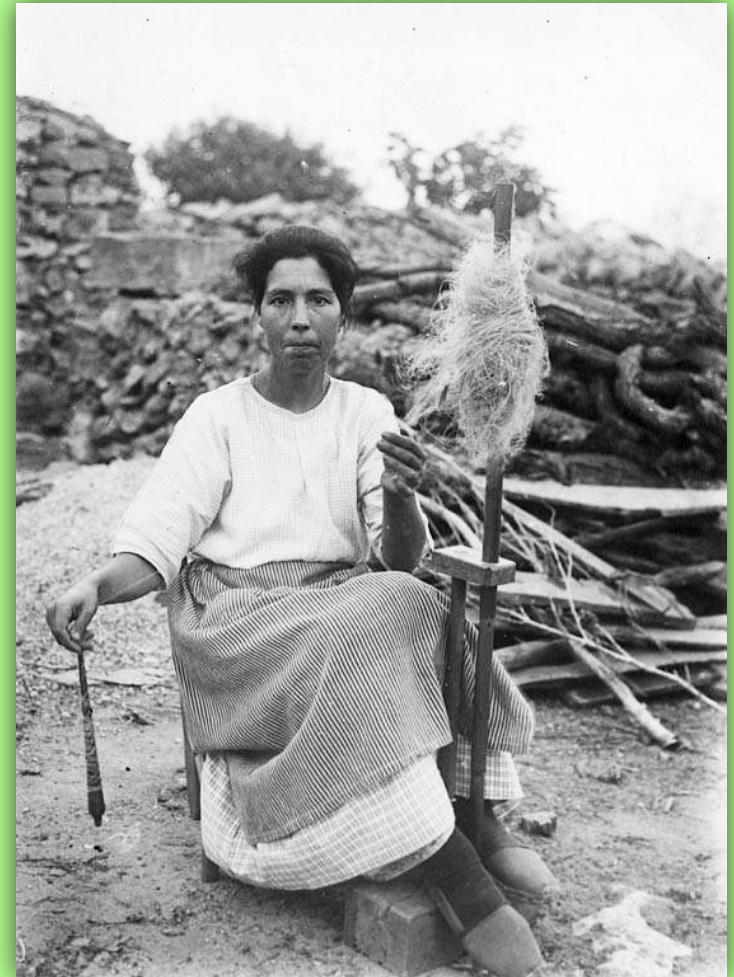
I de traduir-ho visualment en dues cartolines grans, una per l'abans, l'altra per l'ara. En un treball col·lectiu i individual alhora.

A partir de P4

### FASE PREPARATÒRIA:

Seleccionem imatges de l'arxiu fotogràfic de l'Estudi de la Masia Catalana, centrant-nos principalment en les del Baix Empordà.

>**L'edifici:** Com és un mas?



Dona filant a Calonge, Santanyí, Mallorca. Baltasar Samper, 1926.



Mas Sicars, Castell d'Aro. Antoni Gallardo, 1929

Mirem imatges de masies d'abans i d'ara. (per això podem accedir a la pàgina web de l'Estudi de la Masia Catalana a <http://mdc.cbuc.cat/cdm/landingpage/collection/afcecemc> o consultar el llibre-catàleg *La descoberta del món rural. L'Estudi de la Masia Catalana*, editat pel Museu d'Història de Catalunya el 2011. D'especial interès és la pagina web *La masia catalana: una aproximació interactiva* a [http://cv.uoc.edu/~jgassoleiva/TFG/TFG\\_app\\_GassoLeiva\\_Josep.html](http://cv.uoc.edu/~jgassoleiva/TFG/TFG_app_GassoLeiva_Josep.html)

Ens centrem en l'àrea del Baix Empordà, particularment en les fotos que hi ha de Sant Feliu i de Castell d'Aro.

>Quins tipus de masos hi havia en el Baix Empordà? (amb torre o sense, amb graner, etc.)



Dona portant galledes entrant a un portal.  
Cerdanyola del Vallès. Narcís Ricart, entre  
1904 i 1936.

>Com era la vida en un mas abans?

Tenien electricitat? Sí / no, amb què  
cuinaven, s'escalfaven,  
s'il·luminaven?

Tenien aigua corrent? Sí / no, d'on  
treien l'aigua per rentar, cuinar, regar  
els camps, donar beure als animals?

Quins animals tenien? Què els  
donaven per menjar?

Què cultivaven? Com ho sembraven?  
Com llauraven els camps? Com ho  
recollien? Si no tenien tractors, com  
treballaven els camps?

Com ho portaven a vendre?

Homes segant. Camprodon,  
Ripollès. Autor desconegut. Ca.  
1932.



>I ara, com és la vida en un mas?

Tenen electricitat, aigua corrent, tractors i altres màquines?

Tenen els mateixos animals que abans?

Cultiven les mateixes coses? De quina manera les cultiven? (amb tractors, adobs químics, o de manera ecològica). Com reguen els camps?



Matrimoni ric vestit de casament a  
Ansó, Osca.  
Juli Soler (entre 1890 i 1914)

>Hem estat o viscut a pagès?

Tenim família que viu o ha viscut a pagès? Per als que heu nascut fora de Catalunya: la vostra família vivia al camp o la ciutat? Si vivia al camp, era semblant o molt diferent de Catalunya? Pregunteu als vostres pares o familiars i compartiu amb els vostres companys de classe. Si teniu fotos o algun document, millor.



Cavall arrossegant una arada i un home en un camp llaurat de Can Bou, Prat de Llobregat. J. Dolcet, entre 1890 i 1936.

## FASE D'EXECUCIÓ:

Una vegada tenim tota la informació:

Triem entre tots el model de masia que més ens agrada (la d'abans i la d'ara)

Pensem el lloc on es troba el mas: vall, muntanya, plana...  
Pensem les escenes que volem representar: persones llaurant, pasturant, conduint el tractor, traient aigua del pou, dones filant, cuinant, etc.



Llet de fusta treballada i pintada a  
Can Cunill, Òrrius, Maresme,  
Josep Maria de Cabanyes,  
1932

Després repartim la feina entre tota la classe:

- qui dibuixa el mas per fora (el d'abans i el d'ara)
- qui el dibuixa per dins (el d'abans i el d'ara)
- qui dibuixa tal o qual escena, animals...

Cadascú dibuixa el que ha triat en un full A4, en llapis o retolador.

En acabat es retalla i es va col·locant en dos grans fulls (mínim format A3) o cartró (un per l'abans, l'altre per l'ara) on prèviament hi hem dibuixat o pintat el paisatge on volem que es trobi el mas.

>**Opció:** fer el mateix però el lloc de fer un muntatge en dues dimensions, fer dues maquetes, una per al mas abans i l'altra per al d'ara.



Can Deusà, Castell d'Aro. Dibuix de Francesc Vidal. 1929.

>Tècniques proposades:

-Pel paisatge de fons:  
pintura acrílica o ceres.

-Pels diferents dibuixos:  
llapis de colors o retoladors  
de punta fina.

>Composició: plana o en  
perspectiva (a partir de CS  
de secundària i ESO)



Nena pagesa amb un cistell i unes  
cadires.

Sant Josep, Eivissa. Baltasar  
Samper, 1928.

## 6- CONTE: QUAN JO VIVIA A PAGÉS FA CENT ANYS

Escrivim un conte i l'il·lustrem o fem un  
còmic sobre com ens imaginem que  
hauria estat la nostra vida a pagès fa  
cent anys. (Abans hem fet l'estudi  
comparatiu)

Treball individual.

Per inspirar-nos, podem mirar  
il·lustracions de contes de de l'època de  
R. Patxot, publicats gràcies al seu  
mecenatge, com per exemple les  
il·lustracions de L. Anglada.



>Tècniques proposades:

- Dibuix: llapis de color o blanc i negre.  
O retoladors de punta fina
- Format: full A4

>Composició:

Si escrivim un conte, podem estudiar diferents maneres d'integrar el text i la imatge.

Si optem per fer un còmic, aprenem abans els principis bàsics de composició de cada vinyeta (primer pla, pla mitjà, pla general), com encadenar una vinyeta amb l'altra, la integració de text i imatge, principis de perspectiva (a partir de CS d'EP i ESO)



Joves ballant el Ball de Gitanes a Sant Esteve de Palautordera, Vallès Occidental. Lluís Bonet, entre 1913 i 1926.

### >Opcions complementàries:

**vessant literària:** buscar dites, refranys, contes o llegendes tradicionals sobre la vida a pagès.

**vessant musical:** buscar cançons tradicionals catalanes (i del país d'origen) sobre la vida al camp.



Noia amb un ramat de bous  
a Sant Feliu de Guíxols.

### >Què treballem:

Coneixement del medi rural a Catalunya (i en el país d'origen) així com la seva evolució.

Comparativa amb altres cultures presents a la classe per afavorir el coneixement i l'enriquiment mutu i una millor integració.

El treball col·lectiu.

Diferents maneres i tècniques de plasmar-ho visualment.



FI